Министерство на външните работи и на изповеданията
ДИРЕКЦИЯ НА ИЗПОВЕДАНИЯТА

УСТАВ

ЗА

ДУХОВНОТО УСТРОЙСТВО И УПРАВЛЕНИЕ НА МЮСЮЛМАНИТЕ В БЪЛГАРИЯ

СОФИЯ
Печатница Борис Анд. Кожухаров
1945.

Устав

за духовно устройство и управление на мюсюлманите в България.

ГЛАВА I.

Общи положения.

§ 1. Всички мюсюлмани, живущи постоянно или временно в България, били те български поданици или чужденци, се ползуват с свобода на вероизповеданието си, стига изпълнението на обрядите да не нарушава действующите закони и предписанията на тоя устав.

§ 2. Никой мюсюлманин не може, поради религиозни убеждения, да отбягва от изпълнението на действующите и задължителни за всекиго закони и разпоредби на тоя устав.

§ 3. В духовно-административно и вероизповедно отношение мюсюлманите се управляват от редвидените в тоя устав органи и власти под върховния надзор на Министерството на външните работи и на изповеданията, а в финансово отношение, под контрола на Министерството на финансите и Върховната сметна палата.

§ 4. В вероизповедно-административно отношение мюсюлманите в България се управляват от Главно мюфтийство, мюфтийства и духовни съдилища, съгласно постановленията на тоя устав.

§ 5. Главният мюфтия, мюфтиите и всички длъжностни лица в вероизповеданието са отго-

Одобрено,
Министър на вътрешните работи
и на изповеданията: /п/ П.Стайнов.
23 ноември 1945 г.

ворни за длъжностите, които заемат пред Министерството на външните работи и на изповеданията и пред духовните съдилища, а за престъпните си деяния и за щетите, които нанасят на общинските имоти отговарят на общо основание пред гражданските съдилища.

§ 6. Деловодството и сметководството на Главното мюфтийство и мюфтийствата се водят на български език, а ония на настоятелствата се водят на български и на турски език.

ГЛАВА II.

а) Мюсюлманска вероизповедна община.

§ 7. В всяко населено място където живеят на установено местожителство поне 50 мюсюлмански семейства, тия могат, с разрешение на Министерството на външните работи и на изповеданията, да образуват вероизповедна община.

Забележка: В изключителни случаи Министерството на външните работи и на изповеданията може да разреши създаването на вероизповедна община и при по малък брой мюсюлмански семейства.

§ 8. Вероизповедната община е юридическа личност. Като такава тя има право да притежава за джамиите и медресетата си, движими и недвижими имоти и да приема със или без задължения дарения и завещания направени в тяхна полза.

§ 9. Имотите на престанала да съществува мюсюлманска вероизповедна община преминават за ликвидация върху Главното мюфтийство, което е длъжно веднага да пристъпи към ликвидацията и да внесе паричното произведение в общия фонд на мюсюлманското вероизповедание в страната.

Забележка: Счита се, че общината е престанала да съществува когато вече не отговаря на нормата предвидена в § 7.

§ 10. Всеки мохамеданин, без разлика на коя секта принадлежи, е задължително член на мюсюлманската вероизповедна община, в района на която има постоянното си местожителство.

б) Настоятелство на мюсюлманските вероизповедни общини.

§ 11. Мюсюлманските вероизповедни общини се управляват от настоятелства състоящи се от пет члена.

Настоятелството се избира измежду членовете на съответната мюсюлманска вероизповедна община.

Забележка: До изработването на специален правилник за начина по който ще се произвеждат изборите на настоятелствата, обаче, последните се назначават по предложение на респективните мюфтии и Главното мюфтийство с заповед на Министерството на външните работи и на изповеданията.

§ 12. За членове на настоятелството се назначават всички мюсюлмани български поданици, които отговарят на следните условия:

а) Да не са осъдени на лишение от граждански и политически права;

б) да не са на служба на друга държава без разрешението на Българското правителство;

в) да не са под съдебно запрещение или под попечителство;

г) да не са съдържатели на публични д
мове и безнравствени заведения;

д) да са членове на общината най-малко тр
години;

е) да са грамотни;

ж) да са известни със своята честност и бл
гонадежност.

§ 13. Не могат да бъдат назначавани за чл
нове на настоятелството:

1) лица, които са в договорни отношения
вероизповедната община;

2) чиновниците и служащите при вероизп
ведната община;

3) лицата, които нямат определено занятие

4) лицата, които са съдружници или сро
ници по кръв до трета степен, а по сватовств
до втора степен.

§ 14. Оставката на цялия състав на наст
телството или на отделните му членове се подав
в Министерството на външните работи и изпов
данията, за което мюфтийте съобщават на Гла
ното мюфтийство за сведение.

§ 15. Новото настоятелство приема сметкит
и делата на общината от старото настоятелств
За случая се съставят нуждните актове. Препис
от тях се изпращат, чрез мюфтийството, в Мин
стерството и Главното мюфтийство за сведени

В случай, че при предаването, или отпосл
новото настоятелство открие някои злоупотр
бления, председателят на настоятелството е дл
жен, в срок от един месец да донесе за това п
надлежния ред в Министерството на външнит
работи и на изповеданията и да поиска ревизия
ако ревизията потвърди донесението, председ

телят е длъжен най-късно 15 дни след получа-
ване на ревизионния акт, да възбуди углавно пре-
следване и да заведе граждански иск против биv-
шето настоятелство по законния ред.

в) Права и длъжности на настоятелствата.

§ 16. Настоятелството ръководи и управлява
делата и имотите на вероизповедната община и
я представлява във всяко отношение.

§ 17. Настоятелството взима решение по всич-
ки въпроси, които са от негова компетентност.
То отговаря солидарно за решенията, които още-
тяват интересите на вероизповедната община, или
които са противни на разпорежданията на тоя устав.

Забележка: Решенията са законни, когато
са взети с вишегласие.

§ 18. Настоятелството е солидарно отговорно
за прилагане на своите решения, за точното из-
пълнение на бюджета на вероизповедната община
и изобщо за всяка нередовност и злоупотреба с
приходите на общинските имоти.

§ 19. Председателят на настоятелството пред-
ставлява вероизповедната община и нейните ин-
тереси пред административните и съдебни власти.
Той туря в изпълнение взетите от настоятел-
ството решения и ръководи делата на настоя-
телството.

§ 20. Настоятелството назначава и уволнява
джамийските служители и представя по установе-
ния ред на съответния мюфтия кандидати за све-
щенослужители.

То контролира джамийските служители и
всички богоугодни заведения на общината и бди
за реда и хигиената в тях.

§ 21. Настоятелството е длъжно точно и навременно да изпълнява заповедите и нарежданията на Министерството на външните работи и на изповеданията, на Главното мюфтийство и на респективния мюфтия.

§ 22. Настоятелството води следните книги: 1) главна приходо-разходна книга; 2) протоколна книга; 3) касов дневник; 4) инвентар; 5) квитанционна книга и 6) входящ и изходящ дневник.

Тези книги трябва да бъдат прономеровани, прошнуровани и заверени от респективния мюфтия.

§ 23. Длъжността член на настоятелството по принцип е почетна и безплатна. Министерството на външните работи и на изповеданията, обаче, в съгласие с Главното мюфтийство, може да определи известно възнаграждение на членовете от настоятелството или на някои от тях с оглед възможностите на общината и в рамките на нейния бюджет.

§ 24. Никой член от настоятелството не може да напустне длъжността си преди да бъде формално уволнен с заповед по Министерството на външните работи и на изповеданията. На негово място Министерството назначава друго лице по реда указан в § 11 забележката.

§ 25. Ако някой член на настоятелството не приеме длъжността по уважителни причини, или ако не изпълнява длъжността си или я изпълнява небрежно, Министерството на външните работи и на изповеданията по донесение на мюфтията го уволнява и замества по реда указан в § 11 забележката.

§ 26. Ако настоятелството със своите действия нарушава разпорежданията на тоя устав и ощетява интересите на общината, Министерството на външните работи и на изповеданията, по предложение на мюфтията или на инспектора при вероизповедния отдел, назначава друго настоятелство по реда указан в § 11 забележката.

§ 27. Настоятелствата се сношават с Министерството на външните работи и на изповеданията посредством съответния мюфтия.

§ 28. Всяко настоятелство има печат и бланка с държавен герб и надпис на български „Мюсюлманска вероизповедна община" с. или гр."

г) Бюджет на вероизповедната община.

§ 29. Финансовата година на вероизповедната община почва от 1 януарий и свършва 31 декемврий. За всяка финан. година настоятелството съставлява бюджето-проект за приходите и разходите на общината.

§ 30. До 15 октомврий настоятелството на общината приготовлява и приема бюджето-проекта за идната година, който в три екземпляра изпраща на съответния мюфтия. Последният преглежда бюджето-проекта и най-късно до 31 октомврий го изпраща при свое мотивирано мнение в Главното мюфтийство, което най-късно до 15 ноемврий с мотивиран доклад го изпраща в Министерството на външните работи и на изповеданията за утвърждение.

Единият екземпляр от утвърдения бюджет остава в Министерството, другият при Гл. Мюфтийство, а третия се връща на настоятелството за изпълнение.

§ 31. Ако Министерството не утвърди бюджета, поради опущения и неправилности в него,

връща го на настоятелството за повторно раз
глеждане и поправяне или пък ако времето е на
преднало, само изправя опущенията и неправил
ностите и след това ги утвърждава.

Ако новият бюджет не се утвърди до кра
на м. януарий, до утвърждението му остава в сил
стария бюджет.

§ 32. Всяка сума от бюджета се употребяв
само за определената цел. Нито една сума н
може да се пренесе от един параграф за посре
щане разходи по друг параграф.

Забележка: Сумите за издръжка на част
ните мюсюлмански училища в общината се запис
ват на разход и се турят на разположение на
съответното мюсюлманско училищно настоятелство

§ 33. Ако в течение на бюджетната година
сумата по някой § се укаже недостатъчна, т
може да се попълни от § „Запазен фонд", който
не трябва да надминава 5 на сто от общата сума
на бюджета. Сумата от този § може да се пре
несе в други параграфи по разхода само по ре
шение на настоятелството, въз основа на мотиви
рано писмено изложение на секретар касиер.

От § „Запазен фонд" не могат да се увели
чават параграфите за издържане личния състав
на служащите при настоятелството, джамиите и
богоугодните заведения, както и § „непредвидени
разходи".

§ 34. От излишеците по бюджета на вероиз
поведната община 80% се взимат за фонда на тая
община, а останалите 20% служат за общ фонд
на мюсюлманското вероизповедание в България.

Сумите по тия фондове се внасят в Българ
ската народна или Земеделска и К. банка или с

тях се купуват български държавни ценни книжа.

Приходите на общинския фонд се изразход
ват за подпомагане на бедни, сираци и пр. и пр.
в района на общината.

Разходването на приходите от тоя фонд става
с мотивирано решение на настоятелството, утвър
дено от респективния мюфтия.

д) Каса и отчетност на настоятелството.

§ 35. Всяко настоятелство предвижда в бюд
жета си 10% от общите приходи в полза за фонда
„Духовенство и вакъфи" при Главното мюфтийство

§ 36. Секретар-касиерът прибира приходите
и произвежда и оправдава разходите, съгласно
бюджета на вероизповедната община.

§ 37. Лицето, което изпълнява касовата служ
ба на общината, било то член на настоятелството
или не, представлява гаранция пред него в раз
мер и вид каквито настоятелството предвиди.

Гаранцията се съхранява у председателя на
общината и се освобождава, по постановление на
настоятелството, утвърдено от респективния мюф
тия.

§ 38. В касата на селска вероизповедна об
щина не могат да се държат по-вече от 3,000 лева
а на градска по-вече от 5,000 лева. Останалите
приходи се внасят в клоновете и агентурите на
Българската народна или Земеделска и К. банки
на текуща лихвена сметка.

§ 39. Секретар-касиерът се грижи за правил
ното навременно събиране на приходите и законно
съобразното произвеждане на разходите.

§ 40. Всяка постъпила в касата сума се за
писва, в присъствието на вносителя и в квитан
ционната книга, която съдържа две отделни части:

кочан, който остава в книгата и квитанция, която се отрязва и дава на вносителя.

§ 41. Никакъв разход не може да се извършва без съгласието на председателя на настоятелството.

Платежните заповеди, както и всички други парични книжа, се подписват от председателя и приподписват от секретар-касиера.

§ 42. Всички разходи по бюджета на вероизповедната община се оправдават с редовни оправдателни документи. Тия документи подлежат на същия гербов сбор и имат същата форма, както държавните.

§ 43. Инспекторите при Министерството на финансите произвеждат ревизии по отчетността на настоятелството, всякога, когато това се намери за нужно.

§ 44. Най-малко веднаж за всяко тримесечие настоятелството проверява касата на общината. За всяка забелязана нередовност и неправилност по приходо-разхода, настоятелството изисква от секретар касиера нуждните обяснения и излага резултата от проверката с постановление.

§ 45. Настоятелствата са длъжни да съставят ежегодно в три екземпляра главния отчет на операциите си по приходо-разхода през изтеклото бюджетно упражнение и най-късно до 15 април да представят чрез мюфтиите единия екземпляр на Министерството на външните работи и на изповеданията заедно с един заверен опис на всички оправдателни документи по прихода и разхода за одобрение, вторият екземпляр се изпраща на Главното мюфтийство. а третия екземпляр се задържа в настоятелството.

§ 46. За разходи, извършени не според наредбите на тоя устав, отговарят солидарно лицата които са решили или одобрили извършването им, заедно с касиера.

е) Канцелария на вероизповедната община.

§ 47. Всяко настоятелстро има своя канцелария, която се управлява под надзора на председателя от секретар-касиера на настоятелството.

Секретар-касиерът държи протоколите на настоятелството, води входяща и изходяща преписка и я групира в дела; пази печата. делата и архивата на настоятелството, и отговаря за нередовностите в канцеларията.

Забележка: Всички изходящи писма се подписват от председателя или неговия заместник и секретар-касиера, телеграмите се подписват само от председателя.

ГЛАВА III.

Свещенослужители и служители при молитвените домове.

§ 48. Всяка вероизповедна община трябва да издържа според големината, средствата и нуждите си свещенослужители и служители при джамиите.

§ 49. Свещенослужители в мюсюлманското вероизповедание са: имамът, хатибът, мюезинът и ваизът, а служители — каюмите, тюрбедарите и пр.

§ 50. За да бъде някой назначен за свещенослужител трябва:

1) да притежава свидетелство за завършен курс на медресе, или най-малко да отговаря на условията предвидени в § 51 от тоя устав;

2) да е български поданик;

3) да е грамотен;

4) да не е под следствие; да не е осъждан и лишаван от граждански и политически права;

5) да е с непорочно поведение;

6) да се ползува с почит, уважение и доверие между съвърниците си;

7) да не страда от някоя психическа или заразна болест (свидетелство от лекар на държавна служба);

8) да няма никакви външни физически недостатъци;

9) да е навършил поне 21 година:

10) да е издържал надлежен изпит пред особена комисия при Главното мюфтийство назначена от Министра;

11) да е отбил военната си или трудова повиност.

Забележка:

а) Кандидатите с завършен курс на медресе се освобождават от изпит;

б) На изпитите присъствува като делегат на Министерството на външните работи и на изповеданията съответния инспектор.

§ 51. Кандидатите за свещенослужители полагат следния изпит:

а) Имамите и хатибите поставят знакове върху четиво най-малко от пет реда из книгата халеби, съдържанието на което предаввт писмено на турски език. Всяки кандидат отговаря на 5 въпроси по религиозната юриспруденция отнасящи се до богослужението и бракосъчетанието, и на 3 въпроси по богословието и теджевида. При това всяки кандидат за имамин и хатибин произнася

о един „ашри-шериф" от корана и се внимава о колко той спазва интонацията изисквана от аджвида;

б) на мюезините се задават няколко въпроса о религиозната юриспруденция, отнасящи се до юезинството. При това, всеки кандидат произвася по един „ашри-шериф" от корана и се внимава до колко той спазва интонацията изисквана т теджвида;

в) Ваизите поставят знакове върху четиво ай-малко от 10 реда из книгата „халеби" и говеряват на турски. Те отговарят и на три въроси от религиозната юриспруденция, относиелно богослужението и на три други от корана.

Забележка I. При конкурсния изпит меду имамин, хатибин, мюезин и пр. ако се укаже днакъв успях между тях, предпочита се изпита а „хафъз".

Забележка II. Свещенослужителите полат изпит и по приложение на общите закони: а лицата и за градските и селски общини, споед изработената за целта кратка програма.

Забележка III: Заедно с заявлението на зпита си, всеки кандидат внася 400 лева изпитна акса, от която 100 лв. са за изпитната комисия, останалите 300 лв. са в полза на Държавното ъкровище.

§ 52. Изпитната комисия съставя протокол а резултата на изпита, като обозначава успеха а всеки кандидат по отделно. Препис от тоя прокол се изпраща в Министерството на външните аботи и на изповеданията за утвърждение. Въз снова на същия протокол Министерството приотовлява специални свидетелства за правоспо-

собност и ги препраща чрез Главното мюфтийство на правоимеющите.

§ 53. Не се допуща назначаване на джамийски свещенослужител или служител, без да има вакантно място за такъв.

§ 54. Когато се появи вакантно място за свещенослужител, бива назначаван този от кандидатите, който отговаря на условията на § § 50 и 51 от настоящия устав. Ако всички кандидати отговарят на поменатите условия подлагат се на конкурсен изпит пред изпитна комисия в състав: председател мюфтията и членове — председателя на джамийското настоятелство в града и трима учени (улеми) от областта. Вакантното място получава лицето, което спечели изпита. При еднакъв успях, предпочита се синът на бившия притежател на длъжността.

Въпросите ще се пишат в дясно на изпитните листове, а отговорите в ляво. За всяки въпрос всяки член от изпитната комисия поставя бележка. За успеха се взема средната бележка. За всяки изпит се съставя подробен протокол, в който се показва по отделно успеха на всеки кандидат. На основание на тоя протокол мюфтията издава нуждното мюраселе и, с всички книжа на издържалия изпита, изпраща го в Главното мюфтийство за утвърждение, след което последното препраща цялата преписка в Министерството на външните работи и на изповеданията. Последното издава удостоверение на назначения свещенослужител и чрез мюфтията го изпраща на правоимеющия.

Забележка: Изпитната комисия се назначава и поканва от мюфтията, където изведе изпита.

§ 55. Службата на изпитната к четна. Всяки кандидат, обаче, внася за всяки член на комисията и 200 на училището „Нюваб". Спечелившi и назначен на вакантната длъжност в в полза на Съкровището. 200 лева, ко внася в Българската народна банка издръжка на фонда „Духовенство и Главното мюфтийство.

Удостоверението, което Минис външните работи и на изповеданият правоимеющия, с изключение на гер се освобождава от всякаква друга т

Забележка: В Главното мю води особена книга за движението служителския персонал.

§ 56. Когато някоя длъжност остане вакантна, тя се дава на онова според вакъфнамето има право да я А за джамийски длъжности, които вакъфнаме се произвежда конкурс реда указан в § 51 на тоя устав.

§ 57. Когато един притежател длъжност без вакъфнаме умре, бе пълнолетен син, или такъв има, но т лучил да издържи законния изпит, се дава на непълнолетния син, който чай до пълнолетието си и издържа изпит се замества от трето лице, ко жало с успях конкурсния изпит.

Ако умрелият остави няколко м

нове, длъжността се задържа за най-възрастния между тях.

§ 58. Когато притежвтелът на няколко джамийски длъжности, които се дават без вакъфнаме, умре и остави пълнолетни и непълнолетни синове, в такъв случай се постъпва по следния начин: след като се даде чрез конкурсен изпит на всяки от пълнолетните синове по една от тия длъжности, останалата длъжност се дава на пълнолетния, или, ако са повече такива, на най-възрастния измежду тях. Ако пълнолетните синове не сполучат да издържат конкурсния изпит, или след като са го издържали останат още длъжности незаети, в такъв случай на непълнолетните се раздават, по жребие, по една от най-доходните длъжности. Ако синът е само един след като му се даде най доходната длъжност, останалите длъжности се раздават, чрез конкурсен изпит, на външни лица.

§ 59. Не могат да се дават на едно и също лице длъжности, извършването на които трябва да става едновременно или в различни времена, но на далечни разстояния — в един и същи град.

§ 60. Непълнолетните, които продължават своето учение и джамийските длъжности на които изпълняват други лица, като тяхни заместници могат да си поискат длъжността след като издържат изискванията конкурсен изпит и то така: мюезините са длъжни да издържат тоя изпит до 21-та годишна възраст; а имамите, хатибите и ваизите до 25-та годишна възраст.

Забележка: Встъпилите в длъжност духовни лица се ползуват от привилегиите на закона за въоръжените сили.

§ 61. Ония от горепосочените лица, които като достигнат 15-годишната си възраст, не продължат своето учение или, макар, че продължават учението си, са пропуствали без законни причини да държат изпита в гореопределените срокове; или пък, които са се явили на конкурсен изпит но не са могли да го издържат, изгубват длъжността, която до тогава се е считала условно тяхна. В такъв случай длъжността се дава на лицата, които са издържали с успех изпита.

Забележка: Лицата, които заместват някой непълнолетен в длъжността му, смятат се същевременно за негови настойници по отношение на тая длъжност. За всички свои действия по изпълнение длъжността те носят отговорностите предвидени за настойника в Закона за настойничеството. Заплата, предвидена за изпълнението на тая длъжност, се разпределя по наполовина между непълнолетния и лицето, което го замества

§ 62. Забранено е възлагането на джамийска длъжност, която се дава без вакъфнаме, върху лица, които заемат държавна служба.

§ 63. Длъжностите на свещенослужителите са следните:

1) да извършват богослужението;

2) да венчават;

3) да погребват и

4) да извършват въобще всички други религиозни обреди и треби, предвидени в шериатските закони. Освен това те са длъжни да изпълняват служебните духовни поръчки на пряките си началници (мюфтийге).

§ 64. Свещенослужителът не може да извърши каквато и да било треба или обред, ако

не са спазени предписанията на съответните закони.

§ 65. Никой свещенослужител не може да извършва религиозни треби и обреди на лица от друго вероизповедание, преди те да са минали по установения ред в мохамеданско вероизповедание.

§ 66. Свещенослужителът не може да откаже извършването на религиозна треба или обред на свой енориаш под какъвто и да било предлог, щом са изпълнени предписанията на законите и настоящия устав.

§ 67. Свещенослужителите нямат право да решават въпроси, които са от изключителната компетентност на мюфтията.

§ 68. Никой не може под страх на наказание предвидено в чл. чл. 450 и 460 от Наказателния закон да престъпи пределите на своите права, да си присвои самоволно духовно звание или да носи формено облекло, друго от позволеното по шериатския правилник. *Духовните лица, обаче, могат да носят цивилно облекло, когато не са в изпълнение на длъжността си.*

§ 69. Имамите не могат да венчават лица неснабдени с удостоверение, че са сключили вече граждански брак и без специално разрешение на респективния мюфтия.

§ 70. Свещенослужителите не могат да извършват религиозни треби и обреди извън общината в която служат, освен в случай на необходима нужда, и то с разрешение на съответния мюфтия.

§ 71. Никой свещенослужител не може да отсъствува от местослужението си без предварително разрешение. За отсъствието до 10 дни се иска разрешение от надлежния мюфтия, до 20 дни от Главното мюфтийство, а за отсъствие повече от това се иска разрешение от Министерството на външните работи и на изповеданията. В последния случай мюфтията трябва да посочи начина, по който ще бъде заместен в службата си отсъстващият свещенослужител, за да не пострадат интересите на поверената нему община.

§ 72. Имамите не могат да събират такси поголями от следните:

1) За свидетелство за встъпване в брак 50 лв.
2) За омиване и погребение . . . . . 100 „
само за погребение . . . . . 50 „
3) За венчавка . . . . . 200 „

Забележка: За бедните се взема половин такса. Крайно бедните се погребват безплатно.

§ 73. Всеки имамин е длъжен да държи по един регистър за отбелязване раждания, женитбите и смъртните случаи на своите енорияши, като при женитбите отбелязват, кои от тях са сключени и по религиозен ред. Той е длъжен, също така да съобщава тези случаи своевременно в Мюфтийството, където се държи особен регистър за отбелязването им.

§ 74. Свещенослужители, които без законни причини се провинят в нередовно изпълнение на служебните си обязаности се отстраняват от служба

§ 75. На осъдените за престъпление свещенослужители се отнемат възложените служби и се дават на други лица, които отговарят на предвидените на тоя устав условия.

§ 76. Службите на осъдените за нарушение свещенослужители се запазват, като ръководенето и изпълнението им се възлага на тяхни заместници, докато трае затвора на осъдения за

нарушение свещенослужител. В тоя случай заплатата, която се предвижда за службата се разпределя по на половина между титуляра и заместника му в службата.

§ 77. Отнема се службата на свещенослужител, който върши действия несъвместими с религиозното му звание.

В тоя случай се прави нуждното разследване от надлежния мюфтия и рапорта по това се изпраща чрез Главното мюфтийство с мотивирано мнение в Министерството на външните работи и на изповеданията. Последното, след като получи обясненията на провиненото лице и намери обвиненията против него основателни, разпорежда за отнимането на възложената му служба и възлагането ѝ на друго лице, отговарящо на условията, съгласно тоя устав.

ГЛАВА IV.

Молитвени домове и богослужение.

§ 78. Всяка вероизповедна община може да има един или повече молитвени домове, според броя на населението ѝ.

§ 79. Построяване на нов молитвен дом се допуща с разрешение на Министерството на външните работи и на изповеданията. Разрешението се поисква чрез Главното мюфтийство с мотивиран доклад от съответния мюфтия, основан на постановление на настоятелството на вероизповедната община. Тоя доклад придружен с проекто-плана на сградата, трябва да съдържа сведения за:

1) броя на мюсюлманското население в общината;

2) нуждите, които налагат постройката и

3) източниците за средствата, с които ще се построи и издържа постройката.

Проекто-планът на сградата се изпраща на Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството за одобрение и утвърждение.

§ 80. Богослужението в молитвените домове е публично. Богослужение на открито и религиозни процесии се допущат с разрешение от местните административно-милиционерски власти.

§ 81. Молитвените домове служат само за извършване на религиозни треби и обреди, които стават при открити врата. Събрания за каквато и да бъде друга цел в молитвените домове се забраняват.

ГЛАВА V.

а) Мюфтий.

§ 82. В духовно отношение мюсюлманите в България се управляват от Главен мюфтия и от мюфтии. Броят и седалищата на мюфтиите се определят от Министерството на външните работи и на изповеданията.

§ 83. Мюфтийте са духовни началници на поверените им райони и органи на Министерството на външните работи и на изповеданията и на Главното мюфтийство.

§ 84. Мюфтийте се назначават от Министерството на външните работи и на изповеданията по представление на Главния мюфтия.

Длъжностите на мюфтиите са:

1) Да бдят за правилното и редовно функ-

ционирање на мюсюлманската вероизповедна организация в района;

2) Да се грижат за развитието на благотворителността и за духовното и нравствено повдигане на паството си;

3) Да упражняват надзор над настоятелствата на мюсюлманските вероизповедни общини, свещенослужителите и служителите при молитвените домове в района си и

4) Да бдят и дават наставления за точното изпълнение на шериатските закони.

§ 85. Кандидатите за мюфтии трябва да отговарят на условията на Закона за държавните служители и законите на държавата.

§ 86. Мюфтиите се делят на две категории: първа и втора, по старшинство на службата и успеха на образованието им. Те получават заплата, каквато се предвижда в бюджета на Министерството на външните работи и на изповеданията.

§ 87. Мюфтиите не могат да предприемат обиколка в своя район или да излизат вън от пределите на България, без предварително разрешение на Министерството на външните работи и на изповеданията. Разрешението се поисква чрез Главния мюфтия с мотивиран рапорт.

§ 88. Мюфтиите се уволняват от Министерството на външните работи и на изповеданията, съгласно Закона за държавните служители.

§ 89. По каквито и да било въпроси, мюфтиите не могат в качеството си на длъжностни лица да се сношават с чуждестранни публични учреждения и служебни лица в или вън от България, освен посредством Министерството на външните работи и на изповеданията — за чужбина и областните управления — за вътрешността на България.

§ 90. Мюфтиите се сношават направо с Министерството на външните работи и на изповеданията и с Главното мюфтийство, а с другите областни и околийски власти, чрез областните директори или околийски началници.

§ 91. На сключилите граждански брак двойки, желаещи да сключат и духовен такъв, мюфтиите, съобразявайки се с шериятските закони, могат да издадат нуждното за религиозно извършване на брак разрешение. В този случай, както и за издаване разрешение от същите за извършване на други религиозни обряди, могат да се събират в полза на фонда „Нюзаб" такси, определени от Главното мюфтийство и одобрени от Министерството на външните работи и на изповеданията.

§ 92. Мюфтиите могат да издават документи по шериатски дела и то на основание законно обгербвано заявление.

§ 93. Мюфтийствата имат печат и бланки с държавен герб и надпис на български „Мюфтийство в гр. . . .".

§ 94. За всяко нарушение на тоя устав, за което няма предвидено наказание в общия Наказателен закон, Главният мюфтия, мюфтиите и съдиите, както и чиновниците и служащите при тях, се подлагат на дисциплинарно наказание, съгласно Закона за държавните служители.

б) Канцеларии при мюфтийствата

§ 95. Книгите, кореспонденцията и финансовите дела на мюфтийствата се водят от канцелария, състояща се от секретар и разсилен.

§ 96. Мюфтийствата водят:
1) главна приходо-разходна книга;
2) квитанционна книга;
3) касов дневник;
4) инвентарна книга;
5) изходящ и входящ дневник;
6) регистър за илями, хюджети и касами и
7) регистър за вписване актовете по гражданското състояние.

Горните книги се прономероват, прошнуроват и подпечатват от Министерството на външните работи и на изповеданията.

§ 97. Секретарите при мюфтийствата трябва да притежават ценза предвиден в Закона за длъжностите, цензовете, заплатите и възнагражденията за държавните служители. Те представят гаранция в Министерството на финансиите посредством Министерството на външните работи и на изповеданията съгласно Закона за Б. О. П.

Гаранцията се освобождава съгласно същия закон.

§ 98. За издръжка на канцеларииге и на персонала при мюфтийствата Министерството на външните работи и на изповеданията предвижда ежегодно в своя бюджет нуждните за тая цел суми.

§ 99. В края на всеки месец секретарите са длъжни да внасят месечните приходи на мюфтийствата в местните клонове на Бълг. народна банка.

Забележка I. Сумите събрани в полза на фонда за духовното училище „Нюваб" се внасят по същия ред в Българската народна банка, като заверения препис с ведомостта за тях се изпраща на Главното мюфтийство.

Забележка II: За всяко заявление подадено в шериатския съд се взема по 10 лева повече в полза на училището „Нюваб". В полза на същото училище се взема и една такса в повече от всяки документ, издаден от шериатския съд. Тези суми се внасят в полза на фонда на въпросното училище по реда посочен в забележка I на този параграф.

ГЛАВА VI.

а) Главно мюфтийство.

§ 100. Главният мюфтия е духовен представител на мюсюлманското вероизповедание в България и има седалището си в София. Той се сношава с всички ведомства и власти чрез Министерството на външните работи и на изповеданията, на което е направо подчинен.

§ 101. Главният мюфтия се назначава с заповед на Министра на външните работи и на изповеданията.

§ 102. Кандидати за поста Главен мюфтия могат да бъдат мюфтийте, както и всички други лица, които отговарят на условията предвидени в § 85.

§ 103. Длъжностите на главния мюфтия са: 1) да бди за правилното и редовно функциониране на мюсюлманската вероизповедна организация; 2) да се грижи за развитието на благотворителността и за религиозното нравствено повдигане на паството си; 3) да упражнява надзор над мюфтийте и чрез тях над свещенослужителите; 4) да бди и дава наставления за точното изпълнение на шериатските закони и 5) да се грижи за подобрението на медресетата, съгласно нуждите на времето и за създаване за тях обща програма.

§ 104. Главният мюфтия не може да отсъствува от поста си нито пък да излиза от пре-

делите на страната без редовно разрешен отпуск от Министерството на външните работи и на изповеданията.

§ 105. Ако се установи, че Главният мюфтия не изпълнява добросъвестно длъжностите си и с своето действие нарушава постановленията на тоя устав и действующите в страната закони и правилници, Министерството на външните работи и на изповеданията издава запозед за неговото уволнение и за назначение на друг Главен мюфтия.

§ 106. Главното мюфтийство има печат и бланки с държавен герб и надпис на български: „Главно мюфтийство в България — София".

§ 107. Главният мюфтия, мюфтиите и съдиите при духовните съдилища, както и служителите при тях имат всички права и задължения на български държавни чиновници.

б) Канцелария на Главното мюфтийство.

§ 108. Книгите, кореспонденциите и финансовите дела на Главното мюфтийство се водят от канцелария с персонал предвиден в бюджета на Министерството на външните работи и на изповеданията.

§ 109. Началникът на канцеларията изпълнява и касовата служба на Главното мюфтийство, за което представя и надлежната гаранция, съгласно закона за Б. О. П. Той получава цялата кореспонденция на Главното мюфтийство и е отговорен за правилния ход на работите в канцеларията. Същият пази печата на Главното мюфтийство.

ГЛАВА VII.

Мюсюлмански духовни съдилища.

§ 110. При всяко мюфтийство съществува духовен съд, който се занимава с дела с чисто религиозен характер. Тоя съд е едноличен и съдия при него е мюфтията.

§ 111. При Главното мюфтийство има висш духовен съд, състоящ се от трима членове,—председател на тоя съд по право е Главния мюфтия.

§ 112. Членовете на висшия духовен съд, се назначават по предложение на Главното мюфтийство от Министерството на външните работи и на изповеданията.

§ 113. Кандидатите за висши духовни съдии трябва да отговарят на изискванията на Закона за държавните служители.

§ 114. Компетенцията и процедурата на висшите духовни съдилища се определят с правилник изработен от Главното мюфтийство и одобрен от Министерството на външните работи и на изповеданията.

§ 115. Деловодството и съдопроизводството при висшия духовен съд се води от персонала на канцеларията при Главното мюфтийство.

Заплатите на двамата членове съдии в тоя съд се предвиждат в бюджета на Министерството на външните работи и на изповеданията.

§ 116. Общият надзор над мюсюлманските духовни съдилища принадлежи на Министра на външните работи и на изповеданията. Този надзор се упражнява от директора на вероизповедната Дирекция чрез съответните инспектори при същата Дирекция.

Контролът по религиозните въпроси на духовните съдилища принадлежи на Главното мюфтийство.

§ 117. Административните и милиционерски власти са длъжни да оказват на време нуждното съдействие на Главното мюфгийство, мюфтийте и съдиите при изпълнение на служебните им права и длъжности.

Вакъфи.

§ 118. Всички общински вакъфи в Царството се управляват от настоятелствата на мюсюлманските вероизповедни общини. Вакъфите, обаче, които се управляват от мютевелии според учредителните им актове „вакъфнаме", се отнемат от ръцете на последните и се предават за управление от настоятелствата съгласно условията на вакъфнаметата, а на мютевелиите настоятелството плаща предвиденото в вакъфнамето възнаграждение, като им се предоставя само правото на обикновен надзор върху тия вакъфи.

Когато някой от посочените в тоя параграф мютевелия умре, подаде оставка, или бъде уволнен и той не е някое от децата на учредителя на вакъфа, мютевелийството не се възлага на друго лице, а имота минава направо под управлението на настоятелството.

Решението на всички възникнали спорове по управлението на вакъфите принадлежи на Министерството на външните работи и на изповеданията.

§ 119. Всяко прехвърляне на частен или мютевелийски вакъф от мютевелията върху настоятелството на мюсюлманската вероизповедна община става в присътствието на един специален делегат на Министерството на външните работи и на изповеданията.

§ 120. Всички мютевелии, които съгласно § 118 трябва да прехвърлят на настоятелствата управляваните от тях вакъфски имоти, са длъжни да представят отчет за времето, през което е траело това управление.

§ 121. Настоятелството не може нито да купува, нито да продава и ипотекира, нито да построява, нито да заменя общински вакъфи, нито да сключва заеми, нито да извършва каквито и да било други юридически сделки с вакъвски имоти без предварително разрешение на Министерството на външните работи и на изповеданията. Молбата за тази цел трябва да бъде придружена с мотивирано протоколно решение, в което между другото да се изложи нуждата, която го е продиктувала, а също ползата от него, средствата за покриване на разходите, сумата на която те възлизат, целта за която ще бъде употребен заема, начина и средствата за амортизацията му и прочее.

Забележка: Когато едно настоятелство издава постановление, че продажбата или замената на вакъфски имот е в полза на вакъфа, местния мюфтия изпраща постановление с мотивирано мнение, чрез Главното мюфтийство, за съответното му разрешение от Министерството на външните работи и на изповеданията.

§ 122. Построяване, поправяне, продаване и даване под наем на вакъфи се извършва от настоятелството, съгласно закона за Б. О. П. За всичките случаи при които съгласно закона за Б. О. П. се иска разрешение, последното се дава от

Министерството на външните работи и на изповеданията въз основа на мотивирано мнение на съответния мюфтия препратено чрез Главното мюФтийство.

§ 123. Главният мюфтия е длъжен да представя в Министерството на външните работи и на изповеданията в края на всяка година сведения за завещанията и даренията направени в полза на джамиите, училищата и други благотворителни цели.

§ 124 При Главното мюфтийство съществува фонд „Духовенство и вакъфи". Бюджета на тоя фонд се изготвя от Главното мюфтийство и се изпраща за утвърждение ст Министерството на външните работи и на изповеданията.

Освен кредити за заплати в бюджета на фонда „Духовенство и вакъфи" може да се предвидят и кредити за представителни и заседателни пари, за помощи и възнаграждения на служителите при главното мюфтийство.

Излишеците от бюджета на тоя фонд се внасят в българската народна банка в края на всяка година, за сметка на общия мюсюлмански фонд. Този фонд служи за посрещане на религиозните нужди на мюсюлманското вероизповедание.

Преходна разпоредба.

§ 125. Тоя устав влиза в сила след одобрението му от Министра на външните работи и на изповеданията и отменява устава за духовното устройство и управление на мюсюлманите в България от 19 май 1919 година.